

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2022-00632

SAMMANFATTNING

DIALOGFORUM E-KRONAN

DATUM: 2023-11-30

HANTERINGSKLASS: Ö P P E N

NÄRVARANDE: Anna-Lena Wretman, Funder
Birgitta Söderlund Rietz, H & M
Jenny Winther, Handelsbanken
Johan Hörmark, SEB
Jonas Hedman, Copenhagen Business School
Max Liljenthal, Reitan Convenience Sweden
Oscar Berglund, Trustly
Sofia Lindh Possne, Swedbank
Johan Schmalholz, Riksbanken
Viktor Möllborg, Riksbanken
Elisabeth Nilsson, Riksbanken
Fredrik Rydbeck, Riksbanken
Jens Arnoldsson, Riksbanken
Annika Thoresson, Riksbanken
Nathalie Lundberg, Riksbanken

Möte 10. Betalningsrådet, Riksbankens remissvar och slutsatser från användarstudierna

På detta tionde möte med e-kronans externa dialogforum presenterade Riksbanken Betalningsrådet och tankar kring fortsatta diskussioner med aktörer på marknaden om e-kronarelaterade frågor. Riksbanken presenterade också den delen i Riksbankens remissvar på betalningsutredningen (SOU 2023:16) som rör behovet av en e-krona i Sverige, samt några av slutsatserna från användarstudierna mot handlare och allmänheten om beteenden och drivkrafter på betalningsmarknaden.

Mötet avslutades med ett retroperspektiv om dialogforumet.

Betalningsrådet verkar vara ett bra nästa steg för att diskutera e-kronafrågor

Riksbanken inledde med att presentera Betalningsrådet och dess nya arbetsutskott. Betalningsrådet beslutade vid möte i plenum 2023-11-24 att inrätta ett arbetsutskott för digitalisering och nya tjänster där bland annat frågor om e-kronans roll på den svenska betalningsmarknaden ska ingå. Även Betalningsrådets arbetsutskott för betaltjänsters tillgänglighet kan vara aktuellt för att diskutera tillgänglighetsaspekter med en eventuell e-krona.

Deltagare ställde frågor gällande representation i det nya utskottet och om frågor kring wholesale CBDC¹ kommer att lyftas. Det kommer att hållas ett konstituerande möte i utskottet i början på nästa år där representation och arbetsprogram kommer att sättas.

Deltagarna ställde sig positiva till betalningsrådet som forum för fortsatt diskussion kring e-kronan och att det är bra att formalisera diskussionen i de kanaler som redan finns. Man påpekade dock att det kan bli viktigt med flera forum eller marknadskonsultationer längre fram.

Bra att utmaningar lyfts i Riksbankens remissvar men en e-krona är antagligen inte den enda lösningen

Riksbanken presenterade några av de e-kronarelaterade delarna i Riksbankens remissvar på betalningsutredningen (SOU 2023:16) som lämnades in i oktober 2023. Deltagarna diskuterade inkludering och hur e-kronan kan bidra till digital och finansiell inkludering. Man pratade också om vilken myndighet som skulle vara ansvarig för olika delar av e-kronan. Det naturliga vore kanske att Riksbanken skulle ansvara för utgivning men andra myndigheter skulle kunna ta ansvar för till exempel distribution eller tillgänglighet. Man jämförde med det förslag som EU-kommissionen lagt fram för digital euro om post/myndighetskontor.

Deltagare pratade om att man gärna ser en ny betalningslösning istället för att göra en kopia av en befintlig och kanske föråldrad lösning med inbyggda strukturella svårigheter. Man menade att många problem kanske kan lösas med befintlig struktur men att man borde ta tillfället att tänka nytt kring exempelvis prismodeller och reglering. Andra menade att man måste se de problem som finns på betalningsmarknaden objektivt och försöka hitta passande lösningar med utgångspunkt från det faktiska problemet, oberoende av e-kronan.

Kostnaderna för en e-krona och vem som kommer att stå för dessa diskuterades. I detta sammanhang uppmärksammades att aktörerna på betalningsmarknaden måste ta sig an utmaningarna oavsett kostnaderna. Vidare diskuterades ”timing” och ett perspektiv som framfördes är att det kan vara bra att vänta och se hur det går för ECB då det inte finns ett självändamål med att vara först.

Intressanta men ganska väntade slutsatser från användarstudierna

Riksbanken presenterade några av slutsatserna som dragits under de djupintervjuerna som genomförts med handlare och allmänheten.² Deltagarna tyckte att det var intressanta slutsatser även om de flesta var ganska väntade. Man menade att samhället i stort har en hög tilltro till staten och till bankerna och att det inte är förvånande att höra att många förväntar sig att någon annan ska se till att det löser sig om det skulle bli kris.

¹ För mer information om begreppet wholesale CBDC, se

<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2022/html/ecb.sp220926~5f9b85685a.en.html>

² För mer information om användarstudierna, se <https://www.riksbank.se/sv/press-och-publicerat/nyheter-och-pressmeddelanden/nyheter/2023/e-kronastudie-om-beteenden-och-drivkrafter-pa-betalningsmarknaden/>

Från användarstudien riktat till handlare uppmärksammades särskilt vikten av transparenta prismodeller och att det verkar finnas stora möjligheter att skapa bättre modeller som inte bygger på kopior av dagens modeller.

Det låga behovet av anonymitet överraskade några och deltagare ställde sig frågande till om det även gällde kryptohandel och om det var någon skillnad att lämna ifrån sig information till staten jämfört med andra aktörer.

Man lyfte även generationsklyftan när det kommer till kontanternas roll i samhället. Många yngre personer verkar inte vilja använda kontanter själva men förstår att andra kan ha användning för dem.

Dialogforumet har varit välorganiserat och värdefullt!

Då mötet var det sista i e-konans dialogforum avslutades mötet med en tillbakablick på vad som varit bra respektive mindre bra med forumet.

De saker deltagarna lyfte som varit bra med dialogforumets upplägg var bland annat:

- Bra sammansättning av gruppen. Bra mix av perspektiv samt mycket kompetenta och engagerade deltagare
- Bra och tydliga teman på mötena
- Bra underlag och förberedelser inför mötena
- Bra att dela ut uppgifter till deltagare i förväg och låta olika personer presentera
- Bra med kontinuiteten – alla har hållits à jour och kunnat hänga med trots att utvecklingen gått snabbt

Saker som lyftes som kunde gjorts bättre:

- Det har varit öppna och prestigelösa diskussioner men Riksbanken hade kunnat få än bättre feedback om man varit mer öppna med sina egna tankar
- Någon hade gärna sett att Riksbanken länkat diskussionerna ännu mer till arbetet med digital euro
- Man tyckte att en del tid gått till spillo i början då man ofta fastnade i diskussioner kring behovet av en e-krona
- Det har varit svårt att representera sig själv i diskussionerna. Man är ofrånkomligt en del av sin organisation.
- Längden på mötena har gjort det svårt att klämma in dessa i sitt schema. Samtidigt har mötena känts effektiva och värdefulla

Övriga medskick inför framtida marknadskonsultationer:

- Vore lättare med en gemensam målbild – identifiera de verkliga problemen och spåna lösningar på dessa istället
- När Betalningsrådets nya utskott kommit igång - se till att deltagare får gott om tid på sig att ta till sig material
- Det vore intressant att diskutera olika modeller och scenarion framöver